
ОБРАЗАЦ СИЛАБУСА – С2

ПОДАЦИ О ПРЕДМЕТУ:

Назив предмета: Криминологија

Статус предмета: Обавезни предмет, III година основних студија (VI семестар)

Профил предмета: Теоријско-методолошка група предмета

Број бодова(ЕСПБ): 7 (седам)

Трајање наставе: 15 недеља, недељни фонд часова 4+1

Укупно оптерећење студента: Студент је оптерећен активном наставом у трајању од 75 часова и то: а) часови предавања $15 \times 4 = 60$; часови вежби $15 \times 1 = 15$

НАСТАВНИЦИ:

Проф. др Слободанка Константиновић-Вилић

Контакт информације:

Кабинет бр. 5, III спрат

Телефон: 018 500 222

Е-маил: boba@prafak.ni.ac.yu, vidav@bankerinter.net

Консултације: понедељак 11-13

Проф. др Миомира Костић

Контакт информације:

Кабинет бр. 20, III спрат

Телефон: 018 500 280

Е-маил: kosticm@prafak.ni.ac.yu gagam@medianis.net

Консултације: понедељак 11-13

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

У оквиру предмета проучава се криминалитет као индивидуална и масовна друштвена појава. Указује се на различите феноменолошке и етиолошке карактеристике ове негативне друштвене појаве: У оквиру феноменолошке анализе разматра се обим, распрострањеност и различита географска, временска и сезонска дистрибуција криминалитета, као и класификација по типовима криминалитета.

У оквиру етиолошке анализе проучавају се теорије о узроцима криминалитета и деловање појединих криминогених фактора на јављање криминалитета.

Циљ предмета је да упозна студенте са општим сагледавањем криминалитета и делинквенције, како у свету тако и у Србији; са појавним облицима, структуром, структуралним променама и динамиком криминалитета; узроцима криминалитета на макро и микро нивоу; теоријским схватањима о криминалитету и конкретним судски расправљаним случајевима криминалног понашања.

ИСХОДИ УЧЕЊА:

Савладавањем програма предмета кроз планиране активности и облике наставе/учења, очекује се да студент:

- буде спреман да разуме значај проучавања криминалитета и потребу друштва да се криминалитет сузбије;
- схвати како проучавање феноменолошких и етиолошких карактеристика криминалитета може практично да допринесе стварању различитих превентивних програма за сузбијање криминалитета;
- буде спреман да опише узроке криминалитета и да препозна нетачне и неприхватљиве теоријске поставке о узроцима криминалитета;
- буде способен да упореди различита теоријска схватања о узроцима криминалитета и да уочи предност и слабости сваке од теорија;
- формира критичко мишљење о криминалитету;
- изврши евалуацију савремених средстава друштвене реакције на криминалитет кроз инструменте формалне и неформалне социјалне контроле;
- практично примени теоријска знања о криминалитету приликом сагледавања појединачних случајева криминалног понашања

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

Различита схватања о појму и предмету криминологије. Појам криминалитета (кривичноправно и социолошко дефинисање криминалитета). Подела криминологије (криминална феноменологија и криминална етиологија, општа и клиничка криминологија, универзитетска и примењена криминологија). Методи криминологије: карактеристике криминолошког метода, методи и технике сазнавања криминалног понашања као појединачне појаве, клинички метод, методи и технике сазнавања криминалитета као масовне друштвене појаве, етапе криминолошког истраживања и истраживачки пројекат, технике сазнавања тамне бројке криминалитета, статистичка евиденција и статистичке методе, криминолошко истраживање и феминистичка методологија. Развој криминологије као самосталне науке. Криминологија као група наука и криминологија као синтетичка наука. Однос са другим наукама. Обим, динамика и структура криминалитета (према врсти кривичног дела, узрасту, полу). Регионалне карактеристике криминалитета (криминална географија). Сезонске и временске варијације криминалитета. Типологије криминалитета: криминалитет насиља - крвни деликти, насиље у породици, сексуална делинквенција, имовински криминалитет, привредни (економски) криминалитет, компјутерски криминалитет, саобраћајна делинквенција, професионални криминалитет, "криминалитет белог оковратника", организовани криминалитет, малолетничка делинквенција, рецидивизам. Објашњење узрочности у криминологији. Криминолошке теорије - теорије о узроцима криминалитета: почеци криминолошких мисли, схватања у античко доба и периоду средњег века, Платон и Аристотел, Св. Августин и Тома Аквински, ренесансни писци, историјскоправна школа, француски енциклопедисти, класична кривичноправна школа, антрополошка теорија (Ломброзо), биолошко психолошке теорије о криминалитету, психопатолошке теорије, психолошке теорије, социолошке теорије (прва социолошка објашњења криминалитета, новије социолошке теорије, криминологија друштвене контроле, интеракционистичка теорија или теорија етикетирања, радикална криминологија, феминистичке теорије криминалитета (феминистичке теорије и криминалитет жена, феминистичке теорије о насиљу над женама у браку, феминистичка теорија и сексуално насиље према женама). Макро и микро ниво узрочности. Криминогени фактори - појам и подела. Узроци, услови и поводи криминалног понашања. Макросоцијални фактори криминалитет (економија, економски систем и развој, политички систем и криминалитет, рат и криминалитет, индустријализација и урбанизација и

криминалитет, друштвена покретљивост и криминалитет). Микросоцијални фактори криминалитета (породичне прилике и односи, школа и образовање, утицај суседства и делинквентних група, религија, религијске групе и секте, слободно време и криминалитет, средства масовних комуникација и криминалитет, социјалнопатолошке појаве). Индивидуални (ендогени) фактори криминалитета (психичка основа криминалног понашања: интелигенција, темперамент и особине темперамента, карактер и карактерне особине, емоције, склоности (навике) за криминално понашање, ставови и схватања, физиолошке и биолошке особине делинквената, мотиви криминалног понашања, менталне девијације као криминогени фактори, класификација извршилаца кривичних дела (типологија делинквената). Виктимолошки приступ објашњењу криминалитета (појам жртве, типологија жртава, виктимизација и ризик виктимизације, појам и врсте виктимогених предиспозиција).

ОБЛИЦИ И МЕТОДИ НАСТАВЕ:

- Предавања,
- Дискусије,
- Теренска настава,
- Радионице,
- Часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената),
- Индивидуалне консултације,
- Истраживачки пројекат (рад студената у истраживачким групама).

ЛИТЕРАТУРА:

1) Обавезна литература:

Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003.

2) Изборна литература:

Милан Милутиновић: Криминологија, Савремена администрација, Београд, 1990.

Михајлно Аћимовић: Психологија злочина и суђења, Савремена администрација, Београд, 1987.

Милан Милутиновић, Живојин Алексић: Малолетничка делинквенција, Научна књига, Београд, 1989.

Весна Николић-Ристановић: Жене као жртве криминалитета, Научна књига, Београд, 1989.

Константиновић-Вилић, С., Костић, М. Пенологија, 2006.

Миладиновић, В., Константиновић, С., Турђић, В.: Криминалитет малолетница, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд, 1989.

Николић Ристановић, В.: Утицај жртве на појаву криминалитета, ИРО Светозар Марковић, Београд, 1984.

Шкулић, М., Стевановић, И.: Малолетничка делинквенција у Србији, Југословенски центар за права детета, Београд, 1999.

Конвенција о правима детета

Опциони протокол уз Конвенцију о правима детета

Стандардна минимална правила УН за малолетничко правосуђе (Пекиншка правила)

Смернице УН за превенцију малолетничке делинквенције (Ријадске смернице)

Правила УН о заштити малолетника лишених слободе

Стандардна минимална правила УН за мере алтернативне институционалном третману (Токијска правила)

Материјали за анализу и дискусију биће дистрибуирани на часовима наставе.

3) Корисне интернет стране:

<http://www.ojdp.ncjrs.org/PUBS/Implementing/rolechanger.html>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Criminology>

http://www.catholicculture.org/docs/doc_view.cfm?recnum=2718

http://www.zenskstudie.edu.yu/srpski/zenskstudije/zs_s2/vesna.html

http://lanic.utexas.edu/project/etext/violence/memoria/session_7

ОСНОВИ И МЕРИЛА ЗА ВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ РАДА И ПОСТИГНУЋА СТУДЕНТА:

Начин оцењивања и вредновања предиспитних оцена:

1. Редовно присуство предавањима (0-5 поена)

Редовно присуство предавањима доноси највише 5 поена (напомена: поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти три или више предавања у семестру).

2. Активност на предавањима (0-10 поена)

Оцењује се: укупна активност на предавањима (постављање питања, учешће у расправама, изношење и коментарисање примера и сл.).

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

3. Активност на часовима вежби (0-15 поена)

Оцењује се: активност на часовима вежби, припремљеност за теоријска и практична питања, учешће у решавању проблема, учешће у дискусији и друго.

Има се у виду: степен ангажованости, коректност одговора (тачност, аргументација, употреба стручне терминологије) и правна логика.

Редовно присуство часовима вежби доноси највише 5 поена (напомена: поени се не уписују ако студент неоправдано пропусти три или више часова у семестру).

4. Колоквијум (0-8 поена)

Оцењује се: постигнут успех на колоквијуму, изражен кроз тачне одговоре на сва постављена питања. Уколико положи колоквијум и освоји 6 и више поена, студент на завршном испиту одговара само на питања која нису била предмет провере знања на колоквијуму.

5. Израда семинарског рада и презентација (0-6 поена)

Оцењује се: начин обраде теме, оригиналност приступа теми, ширина коришћене литературе, истраживачки метод, језик, стил.

Има се у виду: презентација рада са научном и стручном аргументацијом, могућност отварања проблема и укључивање других студената у дискусију.

6. Тест: (0-6 поена)

Оцењује се: постигнут успех на тесту, изражен кроз тачне одговоре на постављена питања.

Оцењивање укупних резултата – коначна оцена:

У току савладавања наставног програма, студент може да оствари најмање 30, а највише 50 поена испуњавањем предиспитних обавеза. Студент може приступити полагању завршног испита уколико је остварио најмање 30 поена испуњавањем предиспитних обавеза.

Укупан број остварених поена испуњавањем предиспитних обавеза, наставник саопштава студенту на последњем часу наставе, на основу података из јединствене евиденције о вредновању свих облика рада, постигнућа и ангажовања студента, која се воде на предмету.

Минимум за освајање кредита из предмета Криминологија износи 55 поена (30 поена на предиспитним обавезама + 25 поена на испиту), односно максимум за освајање кредита износи 100 поена.

Конечна оцена савладаности наставне материје зависи од броја поена остварених испуњавањем предиспитних обавеза и поена остварених на завршном испиту:

Оцењивање	
95-100 поена	10
85-94 поена	9
75-84 поена	8
65-74 поена	7
55-64 поена	6
54 поена и мање	5

КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА

Контрола квалитета биће обезбеђена кроз: 1) студентску евалуацију (после одржане наставе студенти оцењују квалитет предавања и вежби, на крају семестра студенти попуњавају општи евалуациони лист), 2) анализу испуњености плана рада (оцену даје Катедра), 3) анализу испитних резултата (оцену даје Катедра).

КАЛЕНДАР:

Нед.	Теме и обавезна литература
I	<p><u>Предавања:</u> Појам криминологије и криминалитета, Подела криминологије и њено место у систему друштвених наука Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.17-42,81-91</p> <p><u>Дискусија:</u> Криминалитет, делинквенција, девијантно понашање</p> <p><u>Радионица:</u> Шта знам о криминалитету и криминологији</p>
II	<p><u>Предавања:</u> Методе криминологије Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.42-74</p> <p><u>Дискусија:</u> Етапе криминолошког истраживања</p>
III	<p><u>Предавања:</u> Методе криминологије Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.42-74</p> <p><u>Дискусија:</u> Истраживачки пројекат-како истраживати криминалитет</p> <p><u>Радионица:</u> да ли сам некад извршио/ла кривично дело; да ли сам био/била жртва (анкете о самопријављивању и виктимизацији)</p> <p><u>Презентација семинарских радова</u></p>
IV	<p><u>Предавања:</u> Криминална феноменологија: обим, динамика и структура криминалитета,</p>

	<p>Регионалне карактеристике криминалитета Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.95-111</p> <p><u>Дискусија:</u> Истраживање различите регионалне распрострањености криминалитета, распореда криминалитета на релацији село-град, екологија криминалитета</p> <p><u>Колоквијум: Студенти припремају области криминологије које су биле теме наставе, дискусија и презентација закључно са четвртом недељом.</u></p>
V	<p><u>Предавања:</u> Криминалитет насиља:крвни деликти, Насиље у породици, Сексуална делинквенција Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.116-150</p> <p><u>Семинар:</u> Жртве и извршиоци насиља у породици Приказ једног случаја насиља у породици</p> <p><u>Радионица:</u> Моје искуство са насиљем <u>Презентација семинарских радова</u></p>
VI	<p><u>Предавања:</u> Имовински, привредни и компјутерски криминалитет Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003 стр.154-161</p> <p><u>Дискусија:</u> Различити облици професионалног криминалитета</p> <p><u>Семинар:</u> Трговина људима</p> <p><u>Теренска настава:</u> Окружни суд (присуство главном претресу)</p>
VII	<p><u>Предавања:</u> Малолетничка делинквенција Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.178-186</p> <p><u>Семинар:</u> Истраживања малолетничке делинквенције Малолетничка делинквенција у Нишу Делинквенција деце у Нишу</p> <p><u>Дискусија:</u> Један судски расправљан случај малолетничке делинквенције (гости. јавни тужилац за малолетнике, судија за малолетнике)</p> <p><u>Презентација семинарских радова</u></p>
VIII	<p><u>Предавања:</u> Објашњење узрочности у криминологији –криминална етиологија</p>

	<p>Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.197-200</p> <p><u>Дискусија:</u> Преглед криминолошких теорија</p> <p><u>Теренска настава:</u> Центар за социјални рад</p>
IX	<p><u>Предавања:</u> Антрополошка и биолошко-психолошке теорије Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.207-217</p> <p><u>Радионица:</u> Да ли постоји рођени злочинац?</p> <p><i>Презентација семинарских радова</i></p>
X	<p><u>Предавања:</u> Психолошке и психопатолошке теорије Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.218-231</p> <p><u>Семинар:</u> Сигмунд Фројд - допринос криминолошким изучавањима</p> <p><u>Радионица:</u> Да ли постоји криминална личност?</p> <p><i>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студената</i></p>
XI	<p><u>Предавања:</u> Разлика између првих социолошких објашњења криминалитета и новијих социолошких теорија Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.234-257</p> <p><u>Дискусија:</u> Фери, Гарофало и позитивна школа</p> <p><u>Теренска настава:</u> Окружни суд</p>
XII	<p><u>Предавања:</u> Интеракционистичке, радикална и феминистичке теорије криминалитета Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.263-271</p> <p><u>Семинар:</u> Практичан значај примене феминистичких теорија у објашњењу насиља над женама</p> <p><u>Радионица:</u> Мој став према теоријским објашњењима узрока криминалитета <i>Тест: обухвата теме и питања која су била предмет наставе, дискусија и презентација</i></p>

XIII	<p><u>Предавања:</u> Макросоцијални фактори криминалитета Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, 274-289</p> <p><u>Дискусија:</u> Деловање појединих фактора: економија, политички систем, рат, индустријализација, друштвена покретљивост на криминалитет</p> <p><u>Семинар:</u> Рат и криминалитет</p> <p><i>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студента</i></p>
XIV	<p><u>Предавања:</u> Микросоцијални фактори криминалитета и социјално-патолошке појаве Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.291-330</p> <p><u>Дискусија:</u> Деловање појединих фактора: породица, школа, суседство, религија, слободно време, средства масовних комуникација – (Како новине извештавају о криминалитету - примери из праксе)</p> <p><u>Семинар:</u> Породица као криминогени фактор</p> <p><u>Семинар:</u> Алкохолизам и криминалитет</p>
XV	<p><u>Предавања:</u> Личност делинквента као криминогени фактор Слободанка Константиновић-Вилић, Весна Николић-Ристановић: Криминологија, Правни факултет у Нишу, Центар за публикације, 2003, стр.332-381</p> <p><u>Семинар:</u> Значај понашања жртве за настанак криминалног понашања</p> <p><i>Презентација семинарских радова и истраживачких пројеката студената</i></p>